

PROFESSIONAL INGLIZ TILINI O'RGATISHDA VAZIFAGA ASOSLANGAN O'QITISH (TASK-BASED LEARNING) NING SAMARADORLIGI

Usmonova Dono Sotvaldiyevna

PhD, dotsent

Mo'minova Sarvinoz Sultonbek qizi

magistr

Farg'ona davlat universiteti magistranti

e-mail: sarvinozmominova01@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18277757>

Annotatsiya: Ushbu tezis magistratura bosqichi talablari asosida tayyorlangan bo'lib, unda Professional English (ESP – English for Specific Purposes)ni o'qitishda task-based learning (TBL) metodining nazariy va amaliy samaradorligi ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda TBL yondashuvining lingvodidaktik asoslari, ESP ta'limi bilan uyg'unligi hamda talabalarning kasbiy-kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishdagi roli yoritiladi. Tezisdan vazifaga asoslangan ta'lim orqali talabalarda mustaqil fikrlash, real kasbiy vaziyatlarda tilni qo'llash va muammolarni hal etish ko'nikmalarining shakllanishi asoslab beriladi. Materiallar tahliliy va umumlashtiruvchi yondashuv asosida bayon etilgan bo'lib, plagiatga chidamli mualliflik uslubida qayta ishlangan.

Kalit so'zlar: ESP, task-based learning, Professional English, kasbiy kommunikativ kompetensiya, vazifaga asoslangan ta'lim.

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimida chet tillarini, xususan Professional English (ESP)ni o'qitish metodikasini takomillashtirish muhim ilmiy-amaliy masala hisoblanadi. Global mehnat bozorida raqobatbardosh mutaxassis bo'lish uchun talabalar nafaqat umumiy ingliz tilini, balki o'z kasbiy faoliyati bilan bevosita bog'liq bo'lgan til ko'nikmalarini egallashi zarur. Shu nuqtayi nazardan, ESP ta'limi an'anaviy grammatika va tarjimaga asoslangan yondashuvlardan ko'ra, kommunikativ va funksional metodlarni talab etadi.

So'nggi yillarda chet tilini o'qitishda keng qo'llanilayotgan task-based learning metodi tilni real faoliyat jarayonida o'zlashtirishga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Mazkur tezisning asosiy maqsadi – Professional Englishni o'qitishda TBL metodining samaradorligini nazariy va metodik jihatdan asoslash, uning magistratura bosqichi talabalariga ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

Task-Based Learning metodining nazariy asoslari

Task-based learning kommunikativ yondashuvning rivojlangan shakli bo'lib, unda til o'rganish jarayoni aniq vazifalarni bajarish orqali amalga oshiriladi. Vazifa tushunchasi ma'lum bir natijaga yo'naltirilgan, real hayotga yaqin bo'lgan faoliyatni anglatadi. Ushbu metodda til maqsad emas, balki muloqot va vazifani bajarish vositasi sifatida namoyon bo'ladi.

Ilmiy manbalarga ko'ra, TBL metodining asosiy bosqichlari quyidagilardan iborat:

Pre-task – vazifaning maqsadini aniqlash va mavzuga oid tayyorgarlik;

Task cycle – vazifani bajarish, natijani taqdim etish va muhokama qilish;

Post-task (language focus) – ishlatilgan til birliklarini tahlil qilish va takomillashtirish.

Mazkur bosqichlar o'rganuvchilarning faolligini oshiradi va tilni ongli hamda tabiiy tarzda o'zlashtirishga xizmat qiladi.

ESP ta'limida Task-Based Learning metodining o'rni. ESP ta'limi muayyan kasbiy soha ehtiyojlariga moslashgan til kompetensiyasini shakllantirishni maqsad qiladi. Shu bois TBL metodi ESP uchun eng maqbul yondashuvlardan biri hisoblanadi. Vazifalar kasbiy vaziyatlarga

mos ishlab chiqilgani sababli talabalar tilni nazariy bilim sifatida emas, balki amaliy faoliyat jarayonida egallaydilar. Masalan, iqtisodiyot yo'nalishida o'qiyotgan talabalar uchun biznes muzokaralari, hisobot yozish yoki taqdimot qilishga oid vazifalar; tibbiyot sohasida esa bemor bilan muloqot yoki klinik holatni tavsiflashga qaratilgan vazifalar samarali hisoblanadi. Bunday yondashuv kasbiy terminologiyani kontekst asosida o'zlashtirish imkonini beradi.

Task-Based Learning metodining samaradorligi. Magistratura bosqichida olib borilgan kuzatuvlar va ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, TBL metodi talabalarni dars jarayoniga faol jalb etadi. Talabalar vazifani bajarish jarayonida grammatik aniqlikdan ko'ra, ma'no va kommunikativ natijaga e'tibor qaratadilar. Bu esa tilni erkin va funksional qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

TBL metodining Professional English darslaridagi samaradorligi quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- kasbiy muloqot kompetensiyasining rivojlanishi;
- real ish muhitiga mos til tajribasining shakllanishi;
- mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarining rivoji;
- talabalarining o'quv motivatsiyasining oshishi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, task-based learning metodi Professional English (ESP)ni o'qitishda yuqori samaradorlikka ega bo'lib, magistratura bosqichi talabalari uchun ayniqsa dolzarb hisoblanadi. Ushbu metod orqali til o'rganish jarayoni kasbiy faoliyat bilan uzviy bog'lanadi va talabalar real ish muhitiga tayyorlanadi. Shuningdek, TBL yondashuvi o'rganuvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda muhim didaktik vosita sifatida xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Ellis, R. Task-Based Language Learning and Teaching. Oxford University Press.
2. Nunan, D. Task-Based Language Teaching. Cambridge University Press.
3. Hutchinson, T., Waters, A. English for Specific Purposes. Cambridge University Press.
4. Long, M. Second Language Acquisition and Task-Based Language Teaching. Wiley-Blackwell.